

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Lib. XLIV. Sol.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

fervavit, req; probavit, ut Christianum demum Pontificem mortales intueri se profiterentur. Sed enim cum nobis de tanti Principis laudibus loqui non liceat, qui ejus auspiciis annos aliquot in hominum luce verfati sumus, negotium aliis relinquemus, eam fuisse nostri Principis clementiam proficilli, ut vel hostes ad eam æternis literarum monumentis celebrandum impulsura sit.

JOANNIS PIERII VALERIANI HIEROGLYPHICORUM

LIBER XLIV.

DE IIS, QUÆ PER SOLEM, LUNAM, ET STELLAS
SIGNIFICANTUR

Ex Sacris Ægyptiorum literis.

AD JOAN. BAPTISTAM MONTANUM.

Scribis, Clarissime vir, vidisse te lemmata quadam me in breve admodum compendium redacta, de Hieroglyphicis, quæ per Stellæ apud Ægyptios sacerdotes, in doctrinarum suarum arcanis habentur: quod ut ad se mitterem Reverendissimus Cardinalis utriusque nostrum alumnus Hippolytus Medices, tantopere flagitavit. Adde insuper, cognovisse te rei istiusmodi argumentum non in ea tantum scheda contineri, sed à me longe copiosius conscriptum. Rogas itaque, ut rei totius Commentarium ad te mitterem. Nam quicquid erat ad figurarum tantummodo formam spectabat, quibus pictor uteretur in Julio illo sidere adornando, cujus celebritatem Hippolytus ipse tanto studio foret. Nimirum video te Montane eruditissime, Leonem ex unguibus æstimare voluisse: at in re me a non Leo, sed Musculus continetur, qui se olim apud Mythologos pro Leone ausus est vendicare. Quantulumcumque tamen id sit, quod ego præstare potuerim, officii mei fuit, omni posthabita cunctatione, obsequi viro, tam à primis studiorum nostrorum annis amico, tum etatis totius demum cursu mihi semper admirando tam in Philosophia, quam artis Medicæ peritia, quam etiam in cultioris eruditionis elegantia, seu Græcæ, seu Latinæ quis poseat, politissimo. Accipies igitur Stellarum hieroglyphicæ, prout à me fuerunt interpretata. Sed nosti Stellæ sine Luna desolatæ quodammodo videri. Nam quo ille rerum quæq; suarum semina conspergant, nisi in Lunari orbis partissimum, ut ita dicam, horreum condantur, quæ postmodum illa quasi se questim terris demum indulgeat, aut potius uberrime largiatur? Sed neque Luna neque Stella sine Sole sui compotes esse possunt: quare Sol quoque his adnumerandus, imo anteponendus. Ridebis, scis, non erubescere me, quod ausus sim de Sole, de Stellis apud talem tantumq; virum totius Encyclopædiæ decus et ornamentum verba facere: sed id me consolatur, quod tu, ut hæc ad te darem, iusseris: quare si quid hæc attulerint tædii vel molestiæ, uni tibi qui crabrones irrimis imputato. Utcumq; si leges hæc, quæ sunt per nos in unum veluti corpus hinc inde collecta, opto non ea tantum quæ me longe accuratius legitis, in memoriam tibi reducant, verum etiam te Pierii tibi deditissimi memorem assidue faciant.

DE SOLE. CAP. I.

Cœlestium corporum, quæ die nocteque micant, significationes dicendi, rationi consentaneum esse duximus à Sole ipso dictionem auspicari: quando nisi Sol esset, neque Luna, neque Stellæ ullæ conspicuæ essent, ut doctrina est Astronomorum, & res ipsa indicat. Cum itaque Sol reliqua huiusmodi corpora lumine illustret suo, nostrisque videnda oculis offerat, ab eo, utpote lucis arbitro, initium merito faciemus.

Macrobius l. 1.
c. 2. in Somn.
Scip.

DEUS

577 Sic omnes Deos referri ad Solem probat Macrobius Sat. l. 1. c. 27.

Theologi tam vetustae Religionis, quam nostrae pietatis interpretes, Deum Opt. Max. & unum & lumen & bonum appellaverunt. Eaque ratione Sol cum sit unus, unde illi nomen, quippe a solitudine sit lumen, ut sensu manifestum est: sit bonus, ut quotidiano cernitur experimento; Dei ipsius hieroglyphicum nullo alio signo addito, perhibetur. Et profano vero cultu ante omnes Persae, reliqua Deorum omnium, quam gentes ipsae venerabantur, caetera rejecta, Solem Deum esse unicum arbitrabantur, ita ut nulla Diis templa condenda esse crederent, ea inducitur ratione, quod uni Soli, quem colerent, vix mundus ipse sufficeret. Pythagoras tanta eum veneratione profecutus est, ut adversus eum nefas esse dixerit lotium effundere: utpote quem omni cultu dignum arbitraretur. Et Hesiodus praecipuum hoc summa religione observandum adhortatur. Omnino autem Gregorius Theologus id esse Deum dicit inter intellectuales creaturas (his enim locutionibus utuntur, qui divina tractant) quod Sol inter sensibiles. Quae vero de Solis similitudine cum Deo referuntur a Joanne, a Paulo, ab Hierotheo, absolutissime vero a Dionysio, qui horum documenta literarum monumentis quam diligentissime commendavit, cum ea quotidie per templa scholasque omnes commemorata recitentur, ea hic ego duxi praetereunda, Phoenicium interim & Aegyptiorum inventis gratulatus, qui primi omnium, ut Eusebii memoriae proditum ait, Solem & Lunam & Stellas ita esse Deos intellexere, ut eos tantum gignendarum abolendarumque rerum omnium causam affirmarent, quod iis congruit, quae Plato Legum XII. de Parcis philosophatur. Nam & Anaxagoras Solem esse, hoc est, ferrum candefactum, arbitratus est, atque ita omnia ex eo gigni conformarique affirmabat. Ferrum enim ita dispositum, in quod volueris opus informabis. Magnificentius Euripides Anaxagorae discipulus, cum eodem sentiens, Solem Auream glebam appellavit. At Socrates apud eruditissimum optimumque Xenophontem eos reprehendit, qui Solem Deum posuere, lumenque ejus & formam ad Deum Opt. Maximum refert, quod omnis ejus potestas & magnitudo a Deo sit, a quo una cum Luna fuerit creatus. Eaque ratione reprehendit & Homerum & caeteros omnes, qui Solem unicum esse Deum crediderunt.

Πρός τὸν ἥλιον τὴν θεοῦ μένον μή οὐκ ἔστιν, ἄλλ' ἄνθρωπος ἢ θεὸς. Solis candidum esse ac penitus ignitum D. Laert. in ejus vita. Socratis pia opinio.

UNITAS. CAP. III.

Quid autem est in rebus, quae nostris obijciuntur oculis, quod unitatem significare possit, nempe Solis est: id quod uti dicebamus, locutionis etiam etymon attestatur, a solitudine deductum, sive potius a Sole ipso fiat solitudo. Sapienter itaque Alexander Macedo Dario amicitiam petenti respondit, nec mundum duobus Solibus posse regi, nec duo summa regna salvo statu terrarum haberi posse, quam sententiam ex Aristotelis Ethicis sibi desumpserat, qui discipulo adulaturus, tum haec, tum illam praecipue Homeri sententiam praeterebat:

Διὸν Ἀλεξάνδρου, ἡνδρὶ Μακεδονίᾳ.

Ὅτι ἀγαθὸν πολυκοίτην, εἰς κοίτην ἔσω, εἰς βασιλεύς.

Nō est bonū plures auctoritates habere, sit unicus princeps ac rex.

Quod vero Solem in rebus egregie unum esse dicebamus, extra res Deus quoque unus, & ἑὸς cognomento ab Orpheo, a Platone, & a nostris agnoscitur.

VERITAS. CAP. IV.

Et qua ratione Sol unus est, eadem est veritatis hieroglyphicum, duplicia enim & multiplicia sunt veritati contraria. Simplex igitur sit, necesse est, quod verum cenferi debeat. Hinc nudum effingitur ipsius veritatis signum: & quia omnia habet in conspicuo, ex eo praecipue veritas est. Hinc Pythagoras ἀεὶ τὸ ἥλιον περιγεμένον, quempiam loqui non debere monuit, facie scilicet contra Solem versa, quod non esse manifestis repugnandum significare contendit, neque hominem loqui fere posse, quod undecumque verum sit, cum omnem hominem divinae litterae mendacem esse dicant. Sane de iis, quae liquido patent, apertamque in se continent veritatem, dici solet: Meridiana esse luce clariora.

Et veritas nuda ab illo ratio lib. 1. Crim. Adversus Solem.

CHRISTUS. CAP. V.

A sacrae passim litterae CHRISTUM per Solem imaginari tradunt, ut illud: In Sole posuit tabernaculum suum, & Exiit de tribu Juda cujus signum est Leo Solare animal. Plato in Rep. ut solet mysteriis suis inhaerescens, & Prophetarum quos adiit & audivit, oracula depromens, Solem visibilem Dei filium appellat: quippe qui Deum ipsum exscribere non audeat, & a quoquam fieri posse diffidat. Atque

identidem intelligendum, quod ubique Christus ipse profitetur hominem imaginem esse invisibilis filii, qui si lux est vera, quæ mentem omnem illustrat, expressissimum habet simulacrum hunc Solem, qui est lux imaginaria illuminans omne corpus. Hinc patiente Christo adversa Luna deficiens, consensum nobis suæ naturæ perspicue commonstravit, nosq; jure optimo diem, qui Soli à Mathematicis adscribitur, eum Domini vocitamus, & ejus cultui sacrum dedicamus, vel hinc ostendentes, non esse cur amplius corporeum Solem, ut olim Gentes, colamus, quasi Regem cœli & dominum, atque moderatorem, posteaquam Sol invisibilis, coæternus Patri & coæqualis, per quem & cœlum & terra condita sunt, sitos in umbra mortis homines illuminavit, estque, ut cum Simeone abfolvam, Amen, quod è gentium oculis tenebras discediat, & electio populo gloriam afferat, nullo unquam tempore defuturam. In aliquot antiquorum numis cernere est humanum caput radiis circumquaque diffusis, cujus inscriptio est, ORIENS. Sive igitur pro Sole, sive pro regione, unde Sol oritur, imago ea recipiatur, utroq; hieroglyphico Christum referre videbitur, de quo Zachar. Propheta: *Ecce vir, ORIENS nomen ejus, qui dominaturus esset super folio suo.* Alter quoque Zachar. antiquum hoc dictum attestaturus: *In quibus nos visuravit, ait, Oriens ex alto, ut eos qui sedent in tenebris & in umbra mortis illuminaret.* Ideoque tam vox, quam imago Orientis, Assertorem nostrum significat, ait Eucherius. Exorientis autem Solis imago altera erat apud Ægyptios sacerdotes, Lotos quippe arbor aquatica, ubi infantem in ea considentem figurassent. Hinc utique vapores illos matutinos, qui à Sole moventur, strictiori quadam aura refrigerantes potius quam adurentes intelligi volebant. Cæterum ego significatum hoc, ut exortum lotos indicet, inde sumptum crediderim, quod ea ante Solis emersum implicata folia habeat, quæ quidem ita sensim exsnuantur aperunturque, uti magis ac magis tollitur jubar Solis. Maxime vero panduntur, ubi medium is iter emensus est. Eodem vero decedente, folia ipsa vicissim contrahuntur, complicarique incipiunt ac insinuari, veluti nulli parere velint præterquam numini, quod venerantur, atque ita quibus liceat modis, eo abunte, sese intra claustra cohibeant. Quod, ut Proclus ait, observatum à Magis, ut sacram omnino eam Apollini crederent, effecit.

Dies Domini.

Cap. 6.

Luc. 1.

Matthæol. in Dioscor. c. 109. l. 4.

Hinc Hierarchia & Monarchia à Canonice duob. luminariis comparatur.

Æo. l. 11.

Georg. l. 1.

RESIPISCENS. CAP. VI.

Habet & Aurora suum hieroglyphicum, quod aperire non pigeat. Per eam siquidem vir ostenditur, qui de voraginibus emergens pravorum operum, & erroris cæcitatem derelinquat, & ad justitiam & lucis puritatem evehatur, quæ sententia ejusdem est, quem supra citavimus, Eucherius.

CLARITAS. CAP. VII.

A Solis vero claritate, viros omnes insignes, qui vel rebus præclare gestis patriam illustrarunt, sive sublimiori aliqua doctrina mortale genus (quod egregie tu facis) instituerunt, aut vice sanctioris exemplo reliquis fuere documento, quo veram possent assequi beatitudinem, LUMINA nuncupare mos est. D. Ambrosius Luminaria, sanctos inquam homines, inter mortales versatos ait. Illi enim veræ participes lucis, eas animas quas erudiebant ab ignorationis tenebris educentes, luminaria non injuria nuncupati sunt. Ita gentes reliquæ viros, qui præclari nominis essent, nomine Luminis appellarunt, ut Latinus Rex apud Maronem queritur, *Lumina tot cecidisse Dicunt.*

IMPERII MAJESTAS SUMMA. CAP. VIII.

A pud eosdem Persas, quos paulo ante nominavimus quorum quidem disciplina recentior omnino fuit, deducta ad res humanas similitudine, Sol eum penes quem summa esset Imperii majestas, indicabat, Solemque in ejus sublimitatis homines signa dare persuasum habebant. Unde etiam apud Maronem:

Ille etiam extincto miseratus Casare Romam Tunc caput obscura nitidum ferrugine texti.
Et ultimo Domitiani tempore corona quædam Iridi similis Solem circumdedit, quæ lumen ejus ac radios obscurabat: quod portendebat, ut Arioli interpretabantur, fore ut is Imperator à Stephano jugularetur.

HUMANA VITA. CAP. IX.

Tantus vero est Soli cum humana vita consensus, ut is claritate sua insignis, vitæ identidem nostræ tranquillitatem: obscurus autem obnubilatusq; rerum nostrarum perturbatione ostendet.
Hinc

A Hinc apud conjectores invenias, quod etiam vester Hippocrates Medicis non otiose observandum præcipit: *Si visus Sol in somniis obscurari, occultareve, aut nusquam apparere, periculum instare ut aegro vitam amittat. Si vero vim alicujus insequentis ipse Sol aufugiat, decumbentem in furorem agi præcipiem.* Mentis enim lumen eo signo labefactari, inquietari, ac loco exturbari suo. Quæ cum quis imaginatus fuerit, sollicitus admodum est Hippocrates, ut aegro certa victus ratione obviam eatur. Tantam vero Sol prærogativam in iis, quæ ad nutriendi rationem spectant, habet, ut Physici omnes ex calore & humore nostrum constare incrementum asserant. Nam & Hesiodus posteaquam fluviorum quorundam nomenclaturam absolvit, subjecit mox: hos esse qui mortale genus enutrient, una cum Sole. Interpres addit: *Aqua enim & Sol nutriendi vim habent, eorumque beneficio res aluntur & gliscent.* Inde Cæcilius de flore quodam vivido: *Dum mulcent aure, firmat Sol educat imber.*

ANNUS. CAP. X.

B Apud Aruspices Sol annorum significatum habet, quorum ipse Dominus est. Quodque ad hanc rem facit, Cyri somnium memoratur, scilicet imaginatus per quietem sit, Solem ter manibus apprehendere frustra appetuisse: siquidem convolvebat se Sol, & elapsus abire videbatur; hinc Magi dixerunt, eum triginta annos regnaturum, quo scilicet tempore Saturnus Solem eodem assequitur puncto, unde simul deferri cœperat. Id utcumque interpretatum fuerit, tamen ipsis commentum placuit.

GRÆCI. CAP. XI.

Agyptii vates per Solis imaginem Græcos in prodigiis intelligi tradidere, cujusmodi rei nota est historia. Cum Alexander Macedo Tigrin fluvium superasset, paulo post Luna prima vigilia defecit, deinde sanguinis colore suffuso lumen omne sedare visa est: quod Macedones laborum periculi dirum arbitrabantur, resque ad omnium desperationem processisset, nisi vates Agyptii quorum doctrina omnis per rerum imagines explicabatur, affirmassent, bene sperandum esse, quod Sol Græcorum, Luna Persarum indicium esset: ideoque ruinam stragemque eo ostento illis gentibus portendi, quorum signum laborare visum esset: quod effectus postmodum comprobavit. Interferere autem hieroglyphicis prodigia, somnia & ostenta licet, quia manifesta inter se congruunt germanitate.

PATER, MATER, LIBERI, CAP. XII.

Sed ut ad hieroglyphica nostra redeamus, cum Sol generationis arbiter existat, Luna veluti lac humorem significat ad nutrimentum, liberi vitæ lumen à patre fortiantur, non temere apud Hebræos Josippus puer imaginatus est sopore oppressus se à Sole Lunaque & stellis undecim adorari: nam quod Patrem simul & matrem, & fratres totidem in olim facturos, tunc ostensum, eventu postea comprobatum, cum illi annona præfecto, & maxima quæque negotia Regis in Aegypto administranti, cum nondum eum agnoscerent, procubuerunt.

PRÆGNANTIA. CAP. XIII.

Sed quod ad partus attinet, manifestissimo hieroglyphico id Agyptii figurare consueverunt, apud quod bipartitus Solis orbis, in media cujus scissura Stella imposita esset, humanum foetum in prægnantis mulieris utero significabat: non ea tantum de causa, quod uterum in corpore medio situm solari corpori ob rotunditatem æquipararent, sed quia Sol conceptus omnes irradiatione sua vivificat: à quo vitalis virtus præcipuè demanat, quod quidem Aristoteles Physicæ Auscultationis secundo affirmat: gigni hominem ex homine & Sole profectus. Veluti vero Stella lumen à Sole mutuatur, ita foetus in utero alimentum à matre consequitur. Neque hujus eruditionis imperitus Lucretius, cum Epicurum illum suum mortalibus vitæ tranquillæ intia dedisse conaretur ostendere, mortales reliquos Stellas dixit, Epicurum vero Solem appellavit, his versibus:

*Ipse Epicurus obit decurso lumine vitæ,
Qui genus humanum ingenio superavit, & omnes
Præstinxit stellas exortus uti atherius Sol.*

Aaaa 3

At

Cur Solis
ortu Stella
extinguit
videntur.

At dicet aliquis: Si Sol ex ortu suo Stellas omnes extinguit, quomodo illis lumen mutuatur? Quibus responsum facio, accidere id ex oculorum nostrorum imbecillitate, qui luce illa omnium maxima perfricti, minora nequeant lumina conspiciari.

DE LUNA. CAP. XIV.

Atque hæc de Sole dicta sufficiant, non enim omnia prosequi volui, quæ super eo dici potuissent ab instituto hoc non aliena: sed occupationum tuarum ratio mihi habenda fuit, publicæ quippe professionis, lucubrationum tuarum peculiarium sollicitudinis quam pro laborantibus, quotquot opem implorant tuam, benignissime suscipis atque accuratissime, à quibus si longiore sermone avertere te voluisses, in alicujus omnino commodum peccassem. Ad Lunam igitur breviter examinandam aggrediamur.

NATURA HUMANA. CAP. XV.

Sole pro sublimioris naturæ imagine constituto, fuisse qui per Lunæ hieroglyphicum naturam humanam exprimi differrent. Nam quod hæc è limo terræ constant, terra etiam lunaris globus esse perhibetur. Pythagoras enim Lunam modo Terram cælestem, modo terrestre cælum appellabat, ac terræ similem eam dicit Aristoteles. Varia est præterea Lunæ facies, diebusque singulis, immutata conspicitur, neque variantiæ quicquam magis obnoxium, quam rerum humanarum conditio. Quinetiam si uniuscujusque hominis vultum intueamur, nunquam aut rarissime hæc & illa vice eundem esse conspiciemus, modo enim iratum, modo lenem, modo tristem, modo hilarem, modo hoc, modo illo affectu perturbatum comperiemus, ac prout diversæ rerum imagines animi perculerint, ita varias in vultu figuras conformabunt. Hinc inter magna naturæ miracula de Socrate fertur, eum eodem semper vultu conspectum. Ad hæc, ut quæ tam manifesta sunt, missa faciamus, cupida lucis Luna, cupidum intelligendi (ea enim lux est) mortale genus. Eam modo Soli suo adjectam, modo abeuntem, modo redeuntem aspicias. Animus quoque noster nunc ipsius veritatis lumini copulatur, nunc longe recedit, nunc ad veræ rationis intellum facta repetitione revertitur. *Aver-
nare enim hominum est, & sepius in die vel justus cadit.* Luna ea semper parte clara, conspicua, & illultris est, qua Solem aspicit: obscura vero, cava & inanis parte ea, qua divertit à Sole. Homo qua se parte convertit ad Solem suum, micantissimis radiis velut alter Moses illustratur: ab eo vero aversus alio, turbulentissimis omnium errorum tenebris offuscatur. Hinc diès à Deo dicitur Neomeniæ, novæ quippe Lunæ, quem festum celebrare debeamus: Quod eo spectat, ut intelligat Adamantius, quando lex vetus umbra futurorum est, quod à Apostolo Paulus ait, eandem ipsam memorans Neomeniam, ut intelligamus justitiæ Solem Christum esse, Lunam vero Ecclesiam, quæ lumine ipsius repletur, ac cum Soli suo juncta fuerit, eique penitus adhæserit, tum festum diem agit Neomeniæ.

PIORUM COETUS. CAP. XVI.

Igitur Theologi, qui Christum Soli æquiparant, in quo sit sensibilis humanitas & divini luminis imago, idem per Lunam piorum, uti dictum, universitatem intelligunt: cum nulla sit gens, nulla natio, nulla secta cujuslibet congregatio illustrata lumine, nisi quæ, ut in Sole Luna, Christi radio verberatur. Eucherius quoque Lunam Ecclesiæ dicit hieroglyphicum, nempe quod in hac mundi nocte resplendeat. Et quoniam defectibus mensuris imminuitur, & faciem quotidie variat, nocte fit etiam symbolum imbecillitatis, de qua superius.

ÆTERNITAS. CAP. XVII.

Apud Gentes præcipuum erat Lunæ significatum æternitatis hieroglyphicum haberi: propterea quod, cum defecisse videtur, nova iterum fit, sæpiusque anno toto juvenescit. Quare scite admittam Horatius, cum brevem & imbecillam humanæ vitæ conditionem lamentatur, ait:

Damna tamen celeres reparant cælestia Luna.

Carm. lib. 4
Od. 7.

A In Faustinae numis aliquot simulacrum est, quod laeva pallam sustinet, dextera aviculam cum Luna superfludente porrigit: inscriptio, AETERNITAS. Alibi enim diximus eam in Marci adulationem relatam inter divos a Senatu. In numis etiam aliquot Severi Alexandri Aug. simulacrum videre est, quod dextera novam Lunam attollit in sublime, in inscriptione addita, PERPETUITATI AUG. Aegyptius autor Horus ad hujus hieroglyphici supplementum & Solem adjecit. Et Catullus noster, quae de Luna dixit Horatius, ipse de Sole dixit:

Soles occidere & redire possunt,
Nobis cum semel occidit brevis lux,
Nox est perpetuo una dormienda.

Causa vero cur per hieroglyphicum Solis & Lunae Aegyptii Sacerdotes perpetuitatem significarent, ea perhibetur, quod eos perpetua esse rerum elementa arbitrabatur: quippe quae virtute propria inferiora omnia generarent, conservarent, & perennare facerent. Hujus ergo perpetuitatis, quae semper fuit, est, & futura est in Christo, Psalmographus memor, futurum scripsit, ut Christum populi omnes revereantur per generationes omnes, quamdiu Sol & Luna circuitu se convolverint. Et Cabalisticam vigesimam illam intelligentiam agnoscunt a perpetuitate desumptam, quae per meatum Solis & Lunae quotidie continuatur. Vita porro nostra (ut id identidem repetamus) eorum regimine ducitur, cujus cum duae praecipuae partes sint, eaeque maxime propriae, sentire, & crescere, quorum alterum Graeci dicunt *σύνεσις*, alterum, *φύσις* dixere, sentiendi vim a Sole, crescendi a Lunari globo sortimur: atque ita utriusque luminis beneficio haec nobis constat vita, qua fruimur. Denique humore unius, & alterius calore sustentata rerum species prorogantur, aeternaeque fiunt. Ad hoc faciunt plerique Corneliae Saloninae Augustae numi, cujus caput ex nova Luna prodire videtur, a quorum tergo modo Foecunditas, ob id quod modo dicebamus: modo JUNO, quod eadem Lucina est: modo PUDICITIA, quod Juno Luna, Diana, & idem Proserpina numen inscriptum apparet. Horum omnium summam Catullus ita breviter colligit.

Tu Lucina dolentibus
Juno diis a puerperis,
Tu potens Trivia & notbo
Diis a lumine Luna,
Tu cursu Dea mensuro
Metiens iter annum,
Rustica agricola bonis
Testa frugibus explet.

Quod vero ad hujusmodi foecunditatem facit, plerique caelum omnium terra nascentium partem arbitrati sunt, terram vero matrem. Ipsum autem aethera propterea patrem, quod aquarum lapsus inde cadentium feminis vicem praebent: terramque matrem, quod matris vice has excipiat, & inde pariat. Eadem de causa Lunam, quippe quae totius humoris domina perhibeatur quasi virilem operam in eo lumini strando praestet, a multis Lunum virili genere vocitatum reperias, quod professus est etiam Tertullianus. Et Cornelius Severus, quem Charisius citat, Phœben epitheto generis masculini adjecto dixit:

Igneae jam caelo lucebant sidera, Phœbe
Fraternis successor Equis.

Quamvis non desint Grammatici, qui eruditionis forte istius ignari, putent Successor forminino etiam sexu dictum ab antiquis: ut, *Autor ego audendi*, de Junone. Verum illud probabilius est, quod aliquam sapit eruditionem. Sane inveteratum esse constat apud Carrenos Mesopotamiae populos, eum qui Lunam muliebri nomine ac sexu nuncupandam putasset, eo supplicii genere damnatum iri a Natura rerum omnium arbitro, ut is mulieribus addictus, eis semper servire cogeretur. Qui vero matrem eam esse credidisset, futurum ut uxori semper suae dominaretur, neque ullas unquam muliebres infidias pateretur. In Hebraeorum arcanis, quae Cabalistica vocant, omnes siderum idearumque caecitas virtutes Lunari corpore suscipiuntur, a quo postea, uti diximus, in inferiorem materiam ut genitalia semen immittuntur rerum species, fructus, animantia, novatusque omnes per elementa singula progenerantur. Alibi simulacrum Panis, quod Panopoli visebatur, attigimus, eo gestu factum, ut Lunam a dextera sitam flagello verberare videretur: quippe ut quae apud eam quasi in penum quandam reposta essent, rerum femina loco & tempore depromi flagitaret.

Faustina & Severi Al. x numus.
Per Sol & Lunam cur perpetuitas significatur.
Luna mortaliu corporum auctorem & conditricem vocat Macrobius in Som. Scip. l. 1. c. 11.
Ut Assyrii Solem ad id nomen tanquam Deum praestitissent generantes, & terra nomine Agartim, hic duobus, omnia tribuentes. Luna masculino genere.
Carrenos nos notandos.
Mensis Lunae annus est, nam & a Luna mensis dicitur. Macrobius in Som. Scip. l. 1. c. 11.

MEN-

Quod si Lunam Ægyptii dejectis infra cornibus pinxissent, hieroglyphico eo mensem significari prædicabant, cum palam sit eam in ortu cornua surrigere sursum versus, eo præcipue tempore, quo signa Zodiaci vel recta cadunt, vel oriuntur, quod pars inferior tantum, eaque oculis nostris minima, propinquo occidente Sole conspicua sit. Ad coitum vero properantem, sub septimum & vigesimum itineris decursi diem plane mane conspectam, deorsum cornua dimittere: duobus enim reliquis, quos in assequendo Sole, eoque mox prætereundo consumit, omnino latet, tertio sese incipit ostentare. Hoc eodem significato Poëtæ quoque, Mensem intelligunt, ut illud: *Luna quater la- tuit*: atque eodem modo apud alios passim.

ÆGYPTUS. CAP. XIX.

Antonini
Augusti. Pii
numus.

INT. Antonini Aug. Pii PP. numo, qua parte inscriptio est ALEXANDRIA, videre est humanæ figure signum, quod ambabus manibus Lunam affeet apprehendere: sive sit is adorationis gestus. Ea autem cornibus infra dejectis sita est, tribus in convexo tuberculis, duobus inferne, quæ veluti guttulæ pendentes sunt. A pedibus postica parte, spicæ tres fructu prægravidæ conspiciuntur; ab antica, Crocodilus humi repit, capite in simulacrum id reflexo. Quæ omnia, ut hæ partes alibi declaratae sunt suis quæque locis, Ægyptum ipsam significare, etiamsi non adesset inscriptio, Alexandria, nulli dubium relinquitur.

SOPHISTÆ. CAP. XX.

Varietas autem Lunæ, mutatis quotidie faciebus, adeo conspicua, an fam dedit, ut nonnulli Sophistas per Lunæ hieroglyphicum intellexerint: & Ægyptii Sophistæ quando Luna Ægypti symbolum est, cuius provinciæ Isis domina perhibetur, toto opere notantur. Alia tamen ratione Clitomachus, ut apud Stobæum legere est, Dialecticam Lunæ æquiparavit, quæ nunquam eadem facie sese mortalibus ostendet, nunc accretione nunc diminutione luminis assidue variante, nunquam interquiescat.

INSIPIENTIA. CAP. XXI.

Hinc forsitan
insipientes:
quin & in
sani lunati-
ci quod na-
ti interlu-
nio.
Jul. Firmi-
cu lib. 4.
Mat.

NOstri huiusmodi varietatis ergo insipientiam per Lunæ simulacrum indicarunt: quippe cum propter uniformitatis effigiem, veritatem, propter lumen in Solis corpore, ratione firma præditum intellectum innuerent. Contra per Lunæ varietatem, & nothum lumen, inconstantia mentis accipiebant. Unde Ecclesiast. 27. *Sapiens sicut Sol permanet, insipiens autem sicut Luna mutatur*. Et Matthæi locus de juvene lunatico, qui nonnumquam in ignem, nonnumquam in aquam cadere consueverat. Quod si trahas ad spiritum, animadvertas in talibus impetus quosdam quasi bonorum operum surrepentes, ita ut laudandi videantur, ab iis tamen qui dilucida in eis interval- la non agnoverunt: rursus enim eos minui videas, quodque videbatur in eis lumen, non est diurnum, sed nocturnum lumen, quod quidem usque adeo imminuitur, ut jam penitus deficiat. Atque ii nonnumquam in ignem cadunt, id est, in ardorem concupiscentiæ, in veteres exandescencias, in ulciscendi cupiditatem, in pecuniarum amorem, & vitia reliqua. Nonnumquam in aquam, hoc est, in lubricas mortalium curas in perseverandi desperationem, in ambitionis fluctus, civilesque ur- das perpetua instabilitate exagitatas. Humana enim vita, ut alibi ostensum, marinæ instabilitati plurimum assimilatur.

PERSÆ. CAP. XXII.

Quod vero Luna Persarum hieroglyphicum esset, superius ex ostento dictum, & quid super eo senserint Ægyptiorum Magi.

NOBILITAS. CAP. XXIII.

weoēλn-
vo: Sed
hac ostentio
illu pro
oro fuit.

Pervulgatum & illud est, Lunæ gestamen apud Arcadas nobilitatis hieroglyphicum fuisse, qui quidem Proscelenes ea de causa nuncupati sunt, quod ab Deucalioneo diluvio primi ipsi Lunam inspexisse nascentem se credere: quodque putarent universum humanum genus aquis obrutum.

Atque perisse, & a se rursus originem propagationis emanasse. Erat vero gestamen id quo uti soliti Arca-
cades, fibula in Lunæ cornua porrigentis speciem, qua calceamenta connectebantur: de qua scem-
maticum Herodis dictum fertur in Bradeam uxoris fratrem, qui cum generis sui nobilitatem æquo
verbosius apud Romanos ostentaret: *Ne tu, inquit Herodes, generis tui nobilitatem in astragalio ge-
stias.* Quin & Romanis, qui nobilitate præstarent, gestandi lunulas morem fuisse Plutarchus tradit,
nisi satis sit Martialis dictum, lunulatam pellem appellantis calceum in hanc sententiam. Et de Quin-
tiliano Rhetore apud Juvenalem habetur.

Et nobilis, Et generosus

Apposita nigra Lunam subtextit alata.

Sunt qui causam hujus gestaminis eam commenti sunt, ut sic admonerentur considerandam esse re-
rum vicissitudinem, quæ præsertim in Luna spectabilis est, ne solo nobilitatis nomine nimium tur-
gescerent.

*Nam Et
Bucilios
Bucilios
Et dicit
Aradum
gestamen.
Idem obser-
vatum à no-
bissimis ma-
gestratibus
Constantino
politano,
Niceta au-
dore.*

DE STELLA. CAP. XXIV.

Sed jam locus exigit, ut Stellas tuas aggrediamur, quarum significata recensere rationemque red-
dere, nostræ potius fuerit indaginis, quam alterius cujuscumque inventum: cum præsertim in resti-
tuendo contextu paucissimorum admodum verborum, quæ Stella super apud Horum Ægyptium
tradita inveniuntur, cura laborque non defuerit. Sed est omnino in damno libellus ille tam in vul-
gatis Aldina impressione, quam etiam in manuscriptis exemplaribus, quorum nobis copia fuerit.
Sed jam ad rem ipsam.

UNIVERSI DEUS. CAP. XXV.

Apud Horum igitur legas Stellam hieroglyphicam esse Dei, neque fere quid amplius: quare ne-
cesse est rem ipsam paucis his inclusam verbis manifestius & latius aperire. Etenim cum Ægy-
ptii lucifera & concertationem, quam Deus Opt. Max. in cælestibus orbibus, adverso motu atque
eo etiam vario concitatis, instituit, contemplantur, neque id alia quapiam ratione deprehendit,
sent, quam Stellarum motu, earumque præcipue, quas vices assidue variare manifestum, rapique
universam mundi superioris machinam ab exortu occasum versus, vertigine supra mentis captum
citatissima, ac nisi res ipsa quotidie fidem faceret, prorsus incredibili: obniti vero contra, ab occasu
exortum versus sphaeras ex iis, quæ nobis innotescere potuerunt, easque prout magis minusve à
centro distant, pro ratione sua eo seignius aut velocius ad metam properare, nimirum fieri hæc abs-
que Deo minime posse crediderunt. Quis enim tantarum molium rector constitueretur, qui certo
temporum spatio omnia gubernaret, nisi mens suprema omnium arbiter haberetur? Cum igitur
per Stellas potissimum in Dei ipsius cognitionem pervenissent, ipsius universi Deum, per signum
idem ipsum, quo rem deprehenderant, significare instituerunt. Ideoque stella hieroglyphicam pro
mundi totius Deo ponere voluerunt. Sententiam vero hanc Romanis etiam placuisse, possumus ex
eo conjicere, quod in Pertinacis numo simulachrum est, manibus versus ingentem Stellam ad cæ-
lum sublatis, cum inscriptione: PROVID. DEOR. COS. II. Ita ille Diis gratias agere professus,
quorum providentia rerum potitus esset.

*Nam Ægy-
ptii primi
planetas
stellas fixas
deprehendit
dicit, Mace-
d. i. cap. 22.
in Som. Scip.*

*Pertinacis
numo.*

PAN. CAP. XXVI.

Atque ea potissimum ratio est, cur Pana Deum ex hieroglyphico Stellarum intelligi contende-
bant: quin & pectus ejus variis insigne Stellis effingebant, cum omnino per Pana totam rerum
naturam interpretarentur: qua de causa & fistulam septem calamis compactam, propter errorum
totidem concentum, ori ejus apprimiebant, de quo apud Orpheum plura. Probo autem idem & Pan
& Jupiter est, quod *παν* omne, universam quippe, ut dictum est, naturam significet. Propterea ve-
ro & hinc pellis varietate tegi solitum ajunt, ut ex maculis referri Stella videantur, de quo in Ser-
pentis commentario plura, quod quidem isti forsitan de sacris nostrorum literis desumpserunt, in qui-
bus

*Hinc Orphe-
us. Πάντα
καλά κρη-
νών, ἢ ἡδὴ,
κόμην τὴν
σύναντι.
Pana voco
magnum, qui
totum conti-
net orbem.*

Bbb

bus legitur: *Extendit calum ut pellem*, quamvis Adamantius dictum de sapienti anima interpretatur. Nimirum illa extensio in modum pellis, tamquam literis incriptæ luminaribus & Stellis, dicitur *Rakia*, & *ῥακία*, Græcis corium est. Nos vero tentorium illud Firmamentum appellamus, & aulea picturata vulgus etiam ubique hodie Racia nuncupat. Porro cœlum propter micantes Stellas à creatura appellatum Probus idem putat, unde scilicet Luna bigis ferri incipit in superiorem usque cœlestium orbium partem, quæcumque continentur, ea Græcè ab ornatu *κόσμησις*, à puritia Latine *Mundus* vocatur, ait Varro.

Et ferri cum
pannum à
Gallu sicut
dicitur.
Cœlum à
cœlatura.

CELEBRITAS. CAP. XXVII.

Non temere itaque in somniis, ut apud Philistum legere est, Satyriscus est celebrilitis hieroglyphicum. Nam Dionysii mater, ejus qui Syracusanorum tyrannus fuit, cum prægnans eum ipsum alvo contineret, per nocturnam imaginem visa sibi est Satyriscum peperisse. Ex quo galeatæ Sicuti coniectores interpretati sunt, eum quem illa peperisset, clarissimum Græciæ sidus, ac diuturnum cum Fortuna fore. Hinc Naso etiam sidus pro nobili claritate generis posuit, ubi Maximum, ad quem de Ponto scribit, *sidus Fabia gentis* appellat. In Divinis quoque literis, Doctorum & pietate insignium virorum lumina per stellas significantur, ut apud Danielem, *Docti tamquam stelle fulgebunt*. Et quæ progenies Abrahæ promissa divinitus est, tamquam Stellæ, non tam ad numerum innumerabilem refertur, quam etiam ad rerum, quibus posteri ejus illustrandi essent, claritatem. Præcipue vero Hyades in hujusmodi celebrilitis hieroglyphicum delectæ, ut admonet Eucherius: siquidem ortu suo solent pluviam inducere, atque ideo per id sidus sacræ disciplinæ Doctores interpretantur. Cur vero pluvia divinæ sit institutionis hieroglyphicum, suo commentario est abunde disputatum.

Dan. 12.

PROSPERITAS. CAP. XXVIII.

Aruspicum autem observationes Stellam asserunt prosperitatis, ac læti alicujus eventus signum esse, ac Atteio Capitone traditum, quod (ut Festus ait) acceperat à P. Servilio angure. Hinc locis inaugurandis Stella ex lamella ærea, qua specie reliquæ spectantur in cœlo, Stellæ, præfigebatur, Disciplinam hanc secutus Virgilius, felicissimum Trojanæ posteritatis successum Anchisæ præmonstratum ait:

Æn. lib. 2.

— subitoque frigore
Insonuit lævum, & de cœlo lapsa per umbras
Stella facem ducens multa cum luce cucurrit.

Suet. in Jul.
Casar. c. 88.
Ecl. 34.

Næque immerito Cæsar Augustus crinitam Stellam visendæ magnitudinis, quæ Julio Cæsare sublato statim apparuit, cum paucis admodum sententiam suam professus, felicitatis, quæ se deposceret ostentum interpretatus est: quamvis palam Julii Cæsaris animam in eam Stellam commigrasse dicere solitus esset, remque testatus sit numismatum monumentis, Stella scilicet impressa in eo numo, cujus inscriptio est: *CÆSAR AUGUSTUS*. Ab altera vero facie, *DIVUS JULIUS*. Adjectum etiam est insigne capiti statuae ejus in foro positæ. Et alii plerique numi Cæsaris caput Stellæ supra frontem præfixa conspicuum ostendunt. Et Dionei Cæsaris astrum Virgilius hac de causa celebravit. Veluti etiam Horatius micare dixit Julium sidus, *veluti inter ignes Luna minores*. In numis vero quos Metius Macer in honorem Cæsaris cussit Cometa ab occipitio Cæsariani capitis apposita est, ut ab ejus obitu signum id subsecutum innuat. Fuerunt autem ex junioribus nonnulli, qui per Stellam tantum Julium Cæsarem intelligi voluerint, picturis publicatis. Verum hæc significat, non autem simpliciter significat.

Carm. lib. 1.
Od. 12.

FATUM. CAP. XXIX.

Quomodo
per Stellam
fatum in-
dicatum.

Adicere Sacerdotes Ægyptii, Fatum per Stellam significari, quoniam id ex siderali dispositione consistere vulgata Doctorum opinione creditur. Per motum enim Stellarum negotia transiguntur, ut Hesiodi interpret ait super Asterie. Nam & Parcæ illæ, Clotho, Lachesis & Atropos, ut alibi ex XII. Legum Platonis ostendimus, nihil aliud sibi volunt, quam tardum in primis Saturni motum

Amotum, quo singula maturantur, & multitudinem virtutum, quæ in firmamento sunt, per quas tanta rerum varietas in inferioribus generatur, ac reliquorum denique errorum motum quo suo quæque tempore perficiuntur. Quamvis enim à Solis & Lunæ beneficio vita constet, qua fruimur nostra tamen negotiatio tam ad ipsa duo lumina, quam ad quinque vagas Stellas refertur, ut vulgus Astrologorum putat. Quinetiam nullum in cælo sidus, lumen nullum otiosum volunt. Et Cabalisticam nullam esse herbam, plantamve in orbe hoc dicunt, quæ non ab aliqua firmamenti Stella irradietur, foveatur, & ad incrementum adjuvetur. Errorum vero variis conjunctionibus & aspectibus, ut vocant, ea rerum vicissitudo in humanis rebus esse perhibetur, quæ Fati cognomento à plerisque nuncupatur. Tamen si clarissimi ætate nostra fuere viri, qui acriter in Mathematicos inveci, hujusmodi veterum commentationes plurimas evertere conati sunt. Caterum, ut Divos Augusti & Ambrosii, ac plerosque nostris alios misissos faciam, qui lapidem hunc volvere, Plotinus è veteribus nihil vi & potestate siderum hominibus evenire contendit, sed ea quæ decreti necessitas quam nostri Prædestinationem vocant in singulos sancit, ita per horum septem transitum, stationem, recessumve, monstrari: ut Aves seu prætervolando, seu stando, futura pennis vel voce significare dicebantur, ipsæ tamen rerum indociles, ac quid agant prorsus ignaræ: quarum volatus, aut status, aut garritus, prout fausta infestave, commoda vel incommoda portendere existimabantur, ita salutare aut terribile habitas, cum à se ipsæ neque salutem, neque terrorem ullum afferant.

DE SIRIO. CAP. XXX.

Quam tamen præ se fert Stella Sirius præfiguram, non levi de causa, sed ex gravissimis Philosophorum observationibus adinventam. Ajunt enim Ætæos ortum Caniculæ diligenter quotannis observare solitos, conjecturamque inde capere, salubrisne, an pestilens annus futurus esset. Ea enim Stella si obscurior ac caliginosa propemodum extitisset, pingue ac concretum esse cælum, ac perinde afflatum ejus gravem & pestilentem futurum abominabantur: sin illustri atque pellucida apparuisset, cælum idem tunc tenue purumque; conjiciebant, futuramque inde salubritatem præfigebant.

COELESTES SPIRITUS. CAP. XXXI.

Ceterum nos cum pie finis instituti, cur non etiam pie loquamur? Sane constat apud Theologos, & Dionysium præcipue, tres Angelorum esse Hierarchias, quibus in Firmamento sedes præcipue constituta. Harum suprema soli contemplationi vacat, Deumque perenni sono continuat; assiduitate nullo unquam tempore defutura, collaudat, Medius autem ordo, cum sit cælestibus, officii atque muneribus delegatus, per Firmamentum, quod ab excellentia cælum appellant, significatur. Postrema vero Hierarchia, etsi natura supra omne corpus est, supraque cælum, curat tamen ea quæ sub cælo sunt. Et cum dividatur in Principatus, Archangelos & Angelos, omnium horum munus circa ea tantum versatur, quæ sub Luna sunt. Principatum cura circa Resp. Principes ac Reges, ut ex Davide cognoscimus Archangelorum, circa mytheria, & sacras caremonias. Angelis privatis student rebus, & singuli singulis hominibus adhibentur. Euthymius porro Judæorum fuisse custodem Michaëlem nominat, ubi verba citat ex oratione Azariæ, libro Danielis *Angelus autem Domini descendit simul cum Azaria & sociis in fornacem*: cum tamen Archangelus sit. Sed enim sæpe admodum in quotidiano sermone omnes ordines Angeli nuncupatione usurpat. Cum igitur tertius ordo hujusmodi res humanas tueatur, & ad incorruptibile superioris domini decretum dirigat, cuius potius quam huic ordini Fati cognomentum dabimus? Qui demum cum octava sphaeræ, hoc est, stellato insideat orbi, à soli ejus excellentia Stellæ significatum Fato congruere merito videtur. Neque tamen absurdum est Angelos per Stellas intelligi, qui Stellarum præfides habeantur: veluti cum apud Salomonem pro cælo Deum intelligimus. Scriptum est enim historia Regum, *Exaudi, ô Cælum: 1. Reg. 8.* ubi non cælum tamen, sed cæli & terræ Rectorem ac Dominum, ex Theologorum interpretatione, Deum appellat. In Moseos etiam traditionibus, ut summi viri locum interpretantur, per Stellas

*Itaque sim
fati vel Par
cam Graci
uolęgy vel
datur di
xerunt.*

Fatum quid

perfectum reddere: si Parcisi hæc, ut forte non incongruum videatur adscribere voluerimus ne pa-
nitiora hæc documenta sublimius æquo perscrutemur. Fatum id omnino esse constabit. Cui quidem
opinionem subscribit Chrysippus: hos enim auctores citare compellor, propter nostrorum quorundam
literatorum pervicaciam, qui profanis auctoribus majorem adhibent fidem, quam Christo, & ad
Christo patreque eius omnipotente Deo illuminatis. Igitur si Græcis Philosophis magis quam Paulo
vel Apostolis aliis credunt, Chrysippum præcipuum ex antiquioribus audiant ita dicentem, Fa-
tum esse potentiam spiritalem, certa quadam ratione universi constituricem. Atque alibi: Fatum, inquit,
est mundi ratio: vel, Lex eorum quæ in mundo providentia constituuntur: aut, Ratio ad quam omnia quæ
fieri facta sunt. Quin & Possidonius, dum Deum Jovem primum appellat, secundum Naturam, ter-
tium Fatum, si quæ de Angelis retulimus, & alia Theologorum scripta considerare voluerimus,
idem hoc, aut non multum dissimilia sentire deprehendetur.

TEMPUS. CAP. XXXII.

Ad hæc Stella temporis etiam est hieroglyphicum, quia nihil in mundo toto statim temporis le-
gem magis observat, quam cælestia corpora, quæ sua quadam lege iterum ac sapius mota, eodem
semper temporis intervallo, certisque periodis eo redeunt, unde ferri cœperant.

EXPLORATIO. CAP. XXXIII.

Stella eadem apud Ægyptios circuitionis indicium habetur: quod sive ad orbicularem motum,
sive ad cœli ipsius figuram, sive ad ea, quæ de temporum repetitionibus modo dicebamus, quis
retulerit, omnia quadrabunt. Sedenim quam hi circuitionem ponunt, Explorationem potius ego di-
xerim: propterea quod Stella pervigiles facta consiliaque nostra omnia videntur explorare. Unde
apud Catullum legas:

*Aut quam sidera multa cum tacet nox,
Furtivos hominum vident amores.*

Apertissime vero apud Plautum exploratores per Stellas intelliguntur, si cui non satis est Christi
ipsius testimonium dicentis, vel puerulorum Angelos facta eorum omnia referre eorum Patre suo. Nam
Stellas paulo ante Angelorum hieroglyphicum agnoscebamus. Apud Plautum igitur Arcturo Stel-
la in scenam introducta, hæc, Rudente, recitantur.

Qui est Imperator divum atque hominum Jupiter,

Is nos per gentes alia disparat,

Qui facta hominum mores, pietatem, et fidem

Noscimus, ut quemque adjuvet opulentia:

Qui falsas lites falsis testimoniis

Petunt, qui in jure abjurant pecuniam,

Eorum referimus nomina exscripta ad Jovem,

Quotidie ille scit quis hic querat malum.

Romani enim veteres hæc de Stellis opinabantur, quæ nos officia Angelis attributa noscimus: cum
animi illi, olim jam electi ad pietatem & religionem, cultumque Dei, in rerum divinarum curam, qua
poterant, ante omnes propensi essent: quare hi de Stellis, quæ nos superius de Angelis ex sapientissi-
morum hominum sententia retulimus, intelligebant. Hujuscemodi autem explorationis ergo C. Cal-
ligula novum quod excogitavit coronarum genus, Solis & Lunæ, siderumque specie distinxit, easque
coronas, novo etiam nomine exploratorias appellavit: utpote qui per Solem diurnos, per Lunam
& Stellas nocturnos exploratores intelligeret. Cur vero noctem Sacerdotes iidem ex stella picta
significarent manifestius est, quam reddi causam ullam oporteat.

*Corona ex-
ploratoria
Caligula.*

CUSTODIA. CAP. XXXIV.

Videre est in numo quodam cujus inscriptio est, URBS ROMA, specum in arcum productum, cum
Lupa & geminis infantibus circum ubera in medio sitis. Ab utroque autem specus latere af-
surgunt pueri duo colludentes: superne stellæ totidem, sive pro genii illæ sint, quorum auspiciis
infantes qui fuerant in fluvium abjecti, sospitati sint, mox famelicam lupæ rabiem non effugerint
modo, sed ab ea perhumaniter etiam fuerint educati, atque ita argumentum hoc omne, CUSTODIA
sit hieroglyphicum, quæ divinitus fuerit infantibus præparata. Nam & apud nos certæ sunt preces
quibus Angelum nobis custodem dari deposcimus. Sive celebritatis, neque non apothefeos, quæ
subsecuta sint, Stellæ illæ signa sint. Siquidem Romulus fratris nomen etiam post mortem ejus pu-
blicis

A bilicis actis adscribebat. Unde Virgilius dixit; Cum fratre Quirinus jura dabant, commentus quidem id Romulus, ut Remi fratris manes placaret, quibus terrificis imaginibus sapius infestabatur.

En. lib. 1.

ANIMA. CAP. XXXV.

Est etiam id apud Aegyptios stellæ significatum, ut defuncti jam hominis animam ostendat, quod in manuscriptis codicibus habetur: quod dubio procul anima immortalitatem indicabat: quæ scilicet deficiente corpore, vim atque vigorem suum efficacissime conservaret. Atqui vim luminis manifestam anima ipsa videtur obtinuisse, quam scintillam massæ stellaris Heraclytus Physicus asseverabat. Timæus vero Locrus unicuique animæ collegam esse, sive confertam Stellarum aliquam tradidit, quod non dissimile est à genio hospitali atque custode, quo de superius differebamus.

MORBUS GRAVIS. CAP. XXXVI.

Hippocrates Medicus observavit Stellæ per somnium in mare vel in terram cadere, atque evanescere visas, graves indicare morbos ei apparatus, qui sibi id videre visus fuerit: cum contra, clara & exortum versus currentes, sanitatis affuturæ indicia sint.

Vide Arte. h. 2. c. 38.

CREPUSCULUM. CAP. XXXVII.

Adiunt Aegyptii sacerdotes (quod impressis codicibus non habetur) crepusculum ex micantissima Stellæ simulacro significari, propter Hesperii, Phosphorique notabilem fulgorem, ut putato: quæ quidem eadem Veneris Stella est, nonnumquam Solem præcedens, nonnumquam subsequens itaque per aliquot dies ante Solis exortum Stellarum omnium maxime splendescit, alias occidente eo, luce sua aliis præmonstrata, atque his quasi valere iussis, ipsum mox Solem subsequitur. Vel quia tota Stellarum ratio inter utrumque crepusculum, vespertinum scilicet & matutinum, munus peragit suum. Vespertino siquidem excitata crepusculo, simul ac matutinum advenerit, suo quasi perfunctæ excubiæ munere, Soli sua data vice, Stellæ recedunt omnes. Et ut tandem Stellarum commentationem cum utroque crepusculo absolvamus, earumque principium & finis terminetur, pauca quædam subjungam ex Divinis literis, in quibus Nox suam habet hieroglyphicam, cum præfentis vitæ tenebras, & hallucinationem significet: matutinum vero tempus pro futuro seculo ponatur: de quo Paulus, Nox præcessit, dies autem appropinquavit. Eoq; spectare dicit Hesychius Hierosolymitanus præceptum illud Levitici, Ne de carnibus sacrificii salutaris quicquam in matutinum relinquitur: quippe ne vitam nostram deprehendi sinamus imperfectam, quo scilicet tempore intercipiatur agendi facultas: quippe ubi misericordiæ opus nullum cuiuspiam alterius virtutis aggredi poteris, vel exercere. Quare quinq; illæ virgines parum prudentes, ante oculos nobis proponendæ sunt, quæ dum lampadum suarum oleum comparaturæ retrocedunt, adventu interim Sponsi clausa janua excluduntur, non amplius admittendæ. Idem admonemur 3. Proverbiorum à Salomone: Ne dicas amico tuo, Vade, & revertere, nam cras tibi dabo, cum statim possis dare: nescis enim quid pariat superventura dies. Ad hoc ita Hesychius: Festina, ne quicquam differas, ne forte in eas coarctoris angustias, unde expedire te nequeas, eoq; difficultatis adigaris, ut evestigio rerum omnium, quas tractaveris, rationes addere cogaris. Epicurus, qui plerisque in aliis, res agere deprehenditur, in eo veru prudentissime se gessit, cum dixit:

Noctis hieroglyphicæ. Rom. 14.

Levit. 7.

Matth. 25.

Si Varro in Menip. Sa. 198. Ne scis quid seras Hesper sebat: & Maro lib. 1. Georg.

Ἐκαστος ἑμῶν ἀρχοὺς ἑστὸς ἐπιθνήσκει. Nemo hominum est, qui non inter agendum obeat.

Quod si quis atate nostra, præter bonorum omnium spem oppressus, inter agendum obiit, quis unquam majore totius Romæ luctu desideratus, quam noster Hippolytus? qui parata ære suo privata triremi, fortiq; militum manu ad Carolum Imperatorem, qui Libyam debellabat, Christoq; afferrebat, priusquam instructam navem, explicataque vexilla illa Julii fideris videre posset, medio itineris veneno lethali, quo perditissimus minister ferculum infecerat, nobis tam juvenis, tam Casari charus, tam ejus gloriæ cupidus, miserabiliter interceptus est. Paucisq; post mensibus, nepos ejus Alexander Florentiæ Dux, Imperatoris ipsius gener, à consanguineo sibi conjunctissimo, non minori scelere mucrone crudelissime, dum dormiret, trucidatus. Sed nolo vulnera tam atrocia refricare, potius que tibi natiæ, qua infelicissimum utriusq; casum, jaçturamq; & luctum nostrum deploravis, pro libelli hujus Coronide subjungam.

Nimivum à Laurentio Medice postmodum venetiis caso.

Bbbb 3

HIPPO.

HIPPOLYTI MEDICEI CARDIN.
ET NEPOTIS EJUS ALEXANDRI FLOREN.
TIÆ DUCIS, MISERABILES EXITUS
DEPLORANTUR.

UT cum potenti deciderit Jovis
Dextra, superba in sine latus domus,
Et strage & ingenti fragore
Corda hominum attonita obstupescunt,
Mox, dum misertum est pulvere grandia
Cementa solvi, parte alia latens
Erumpat improvisa flamme
Vis, reliquumque operis ruina
Involvatur oppressum, cuncta omnia
Pulvisque fiant pretereuntium
Honore & admiratione
Teستا prius celebrata, puncto
Uno auferantur temporis, omnium
Mortalium per corda pavore meat,
Considerantur quam caduca
Sint ea qua asserimus beata:
Sic duplicato concidimus malo,
Quicumque, claras Medice domus
Stellas colebamus, fidei
Obsequio, officio, chari.
Nam vix cicatrix illa coarctat
In altum adacti vulneris, intima
Per ossa lapsi, cum peremptum
Eximium Hippolytum abstulit mors.
Qui dum cohortes cogeret impigras,
Arma & triremes are parans suo,
Hanc ultro opem allaturus ora
Casari opes Lybica prementis,
Roma profectus Parthenopejum
Navale iturus, media via
Improvide interceptus atro
Fraude dato opprimitur veneno.
Hinc mille & illinc mille per avia
Sparsi locorum, sive domi in situ
Fletuque lugebamus, agra
Pectora per lachrymis profusis:
Cum fœda clades huic superaddita
Oppressit incursum subito omnium
Mentes, & unda unda nivosis
Alpibus incubuit refusa.
Majora aperto vulnere vulnera
Nunc facta sunt, consanguinea ut manu

Confossum Alexandrum in cubili
Fama tulit, medioque noctis.
Sic heu misella hac vita hominum omnibus
Injuriarum objecta periculis,
Quovis dieque horumque nostram
Assidue capiti ingruentum.
Mens nulla prudens est adeo, ut queat
Obstare fati, vel petulantias
Istiusque fortune cavere
Aut varios subitoque casus.
Sed magna Regum & progenies Ducem
Quæ Petrum Athenis magnanimum inclita
Olim dedisti, totque honorum
Muneribus titulisque fulges:
Quam clari eratis, quam prius improba
Turca tyrannis & Scythicum genus
In Greciam invassisset, alta
Vi superum imperio potim.
Fato Quiritum scilicet Ilium
Eversa, Romanum imperium extulit
Gens vestra Athenis pulsa, ut orbis
Confunderet status universi.
Atque hinc duorum Pontificum decus,
Amplum Leonis, mox venerabile
Clementis: idque iisdem titulis
Continuis prope collegatum.
At non potentes dicere Cosmidas,
Laurentiumque & nobilium virum
Proventum honoratum, Camanis
Lugubribus licet, atque mastis,
Sed flere adeptorum miserabiles
Vices, in ipso limite gloria, &
Primo rudimento invidendi
Nominis, egregieque laudis.
Heu quo juvenis, & validus vigor,
Et promptitudo mentis, & ingeni
Atque indoles illa educata
Auspiciis sapientum avorum!
Quo purpuratus Hippolyto decor
Splendorque rerum, seu patrio comes
Puer sonem adjuvaret, ingens
Populus & Imperii subiret.

A Quem Caesar alto in pulvere Pannonum
 Vidit paratum cernere Principem
 Contra superbarum catervas
 Gentium: & horribiles pbalangas,
 Cum Turca nunquam pluribus antea
 Instruētus armis, crederet Italas
 Vires Iberorumque robur
 Et Tamesin domitave, & Albin,
 Quem tota circum, vis Asiatica
 Nilique late gens vaga turgidi,
 Et Gracia totius arma
 Atque Scythae, atque Arabes obibant.
 Verum explicatos vidit ut ordines
 B Nostrorum iam acri praelia spiritus
 Pescentium, aufugit, reduclis
 Retro equitum peditumque turmis.
 At qui virum se praestiterat foris,
 Haudquaquam inertem pectore erat domi,
 Quem multo abundantem Senatus
 Consilio iuvenem probabat.
 Qui saepe Romam seditionibus
 Tumultuantem, irasque Quiritium
 Pacasset irrumpens in arma
 Fronte hilaro, eloquioque dulci.
 C Qui splendidus tota divitias, opes
 Tantas, amicis atque clientibus
 Vellet paratas, se exhiberet
 Ditem alius, sibi pauper uni.
 Sive apparatus Refigico penum
 Elaboratum apponeret omnibus
 Aequaliter, parcissimo ipse,
 Et tenuis & facili uteretur.
 Sed quis modum vite omnis, & integram
 Sinceritatem narret? Hic omnibus

In posterum exemplo futurus,
 Tam viridi excipitur juvenat.
 Immitis aufert Parca eadem Ducem
 Illustrem, Alexandrum, juvenem inclytum,
 Florentia, Hebrusque regni
 Omne decus, columenque summum,
 Quo iustum & equum Principe floruit,
 Servata morum est integritas, fides
 Intaminata: at vis scelesti
 Pulsa procul, pudor ipse tutus.
 Hic gloriosi Caroli erit gener
 Selectus omni de grege, Filio
 Hic Regio Henrico sororem
 Conjugio celebri elocarat.
 Hac obsuerunt, perniciem hac bonis
 Traxere: vestra nomina gloria
 Vos abstulerunt. Hac amarum.
 Invidia stimulum incitarunt
 Laboriosum scilicet est opus.
 Tutum esse Regem, qui violentia
 Obster suorum, ullumque fraudi
 Esse locum vetet, & rapinis.
 Sic Pertinacis mens bona: Servii
 Sic vieta virtus cede nefaria:
 Sic multa ubique exempla, quorum
 Jam numerum hoc etiam obtinebit.
 At vos meum unum praesidium ac decus,
 Si quid clientis Musa erit, ibitis
 Numquam vel ignotis, vel ullis
 Illacrymabilibus recensis.
 Non vos ego inquam perpetiar mori,
 Dum vis mibi adsit perpetuum quibus
 Debetur excelsa in columna
 Nomen, bonos statue, asque fufum.

NENIÆ FINIS.

JOAN.